

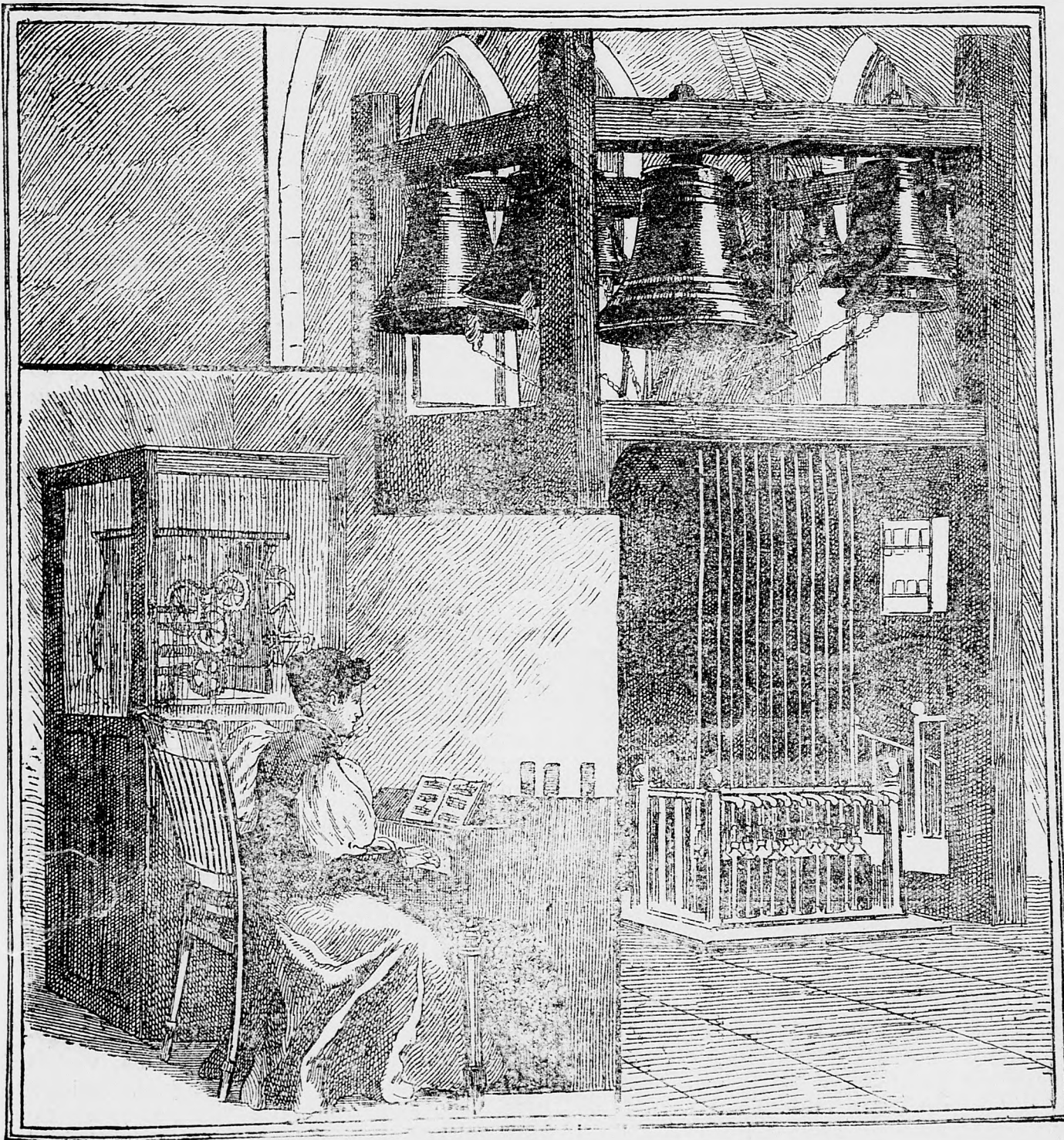
KREŠTĀN

POLITICKE A SPOLOČENSKE KATOLICKE NOVINY
 VYCHADZAJU KAŽDU NEDEĽU NA 16 STRANACH.

Predplatná cena:
 Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka 1 „ — „
 Na štvrt roka — „ 60 „
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelia:
MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a **GERHARD NÉMETH.**

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.
 sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Elektrická zvonová hudba.

Biskup pred súdom.

Keď cigáň v búde svojej nemá z čoho kuvať klince, z dlhej chvíle vybehne na cestu a zabavuje sa hádzaním blata za vozmi. Nič nedbá, že sa ubabre, len vtedy utiahne zase do začmudenej búdy svojej, keď mu daktorý zručný chlap bičikom sekne medzi oči.

Takýchto blatom hádzucich cigánov mnoho máme i v politickom živote. Mnohí naši opravdoví liberáli, keď nevedia pre ľud a pre vlast dačo osožného urobiť, dajú sa na remeslo spomenutého cigána a začnú blatom hádzať do ctihodných a vážených mužov, mysliac si, že tým krajšie ruky budú mať, čím viac blata a hnisu nasbierajú po ceste za vozmi.

Všetcia vieme, že liberálom našim nijako nepáči sa to, že ľud náš slovenský poučuje sa, číta novinky, ktoré mu vyčínanie liberálnych šalbiarov v pravom svetle predstavujú. Zvláštne na nášho „Kreštana“ pajedia sa a všetkými možnými luhaninami usilujú sa ľud náš odvrátiť od nášho časopisu. Zdarma rozdávaajú liberálne novinky svoje, ktorým také meno a takú podobu dali, akú má náš „Kreštan“. Nič ich to nemýli, že obliekli na seba rúcho takého človeka, na ktorého vždy veselo špintajú, do satanov, psohlavcov pobesených atď. mu nadávajú. Tak robia, ako ten hlúpy Ondrej, ktorý vždy nadával kominárovi, že je zašmúľaný a konečne ukradol kominárové staré háby a sám na seba ich navliekol.

I v tábor liberálov nachádza sa taký opravdový hlúpy Ondrej, ktorý vždy nadáva nášmu „Kreštanovi“, a predsa háby, našim podobné, navliekol na seba. Tento „opravdový“ Ondrej najnovšie vybehol z búdy svojej a blatom hádzal do grófa Ferdinanda Zichyho, mysliac si, že s tým veľkú službu preukázal Uhorsku. Opravdový Ondrej nemôže odpustiť grófovi Zichymu, že tento vznešený vodca náš opovážil sa v snemovni magnátov 20. októbra verejno povedať, že biskup gróf Gustáv Majláth nezaslúži trestu preto, keď za uradovania svojho v Komárne, čo farárov zástupca, jedno kalvinské dievča prijal do katolíckej cirkve.

Nečudujte sa tomu kresťania rodáci! Natoľko sme už pokročili v tej našej chýrnej uhorskej svobode, že sedmohradského biskupa, grófa Gustáva Majlátha pred súd postavila preto, že v Komárne čo horlivý duchovný otec vyslyšal prosbu kalvinského dievčaťa a prijal ho do lóna cirkve katolíckej. Zákon z roku 1868. len tým dovoľuje prestúpiť na druhú vieru, ktorí už 18-tý rok doplnili. Proti

tomuto zákonu prehrešil sa gróf Majláth, keď také dievča prijal do 18-ho roku. Kalvinský kňaz neúpozornil dievča, že nemá ešte 18 rokov, a tak gróf Majláth celkom spokojno prijal dievča za katolíčku. Toto je hľa, ten strašný hriech sedmohradského biskupa.

Preto tento strašný priestupok zastával gróf Zichy biskupa Majlátha a narádza, aby biskup Majláth od snemovne magnátov nebol vydaný pred súd, tým menej, ponevác zákon spomenutý protiví sa povinnosti kat. kňaza, od samého Krista apoštolom a ich nástupcom naloženej. „*Idte a učte všetky národy*“ — riekol Kristus svojim apoštolom; avšak u nás zákon z r. 1868. dovoľuje len tých inovercov učiť a prijmať za katolíkov, ktorí 18. rok doplnili. Koho má teda kňa poslúchať, Krista alebo štát? Toto sa pýtal gróf Ferd. Zichy a riekol, že v takomto páde *viac máme poslúchať Boha, než ľudí.*

Táto poznámka grófa Zichyho nepáčila sa liberálom a nepáčila sa ani opravdovému Ondrejovi. Také veci písal o grófovi Zichy, ktoré tento nikdy nepovedal. Zichy nikdy nehovoril, že nemáme poslúchať zákon, *lež to čo „sa nám líbi“*; gróf Zichy hovoril to, čo sväte Písmo hovorí, že totižto *„viac máme poslúchať Boha, než ľudí.“* Keď by bol gróf Zichy hovoril, že ani Boha, ani štát, lež len naše presvedčenie a našu dobrú vôľu máme poslúchať, vtedy by bol „nebezpečné heslá“ hlásal, vtedy by bol v skutku „ztreštený“, ako to opravdový Ondrej v zlomyseľnosti svojej o ňom písal.

Či asnaď i sv. Peter a Pavel i ostatní apoštolí, či i milliony mučedelníkov boli „ztreštenými“, keď viac poslúchali Boha a nechceli sa klaniať bohom pohanského štátu? Dľa múdrosti opravdového Ondreja počiatok celého kresťanstva, počiatok cirkve Kristovej tiež bol „ztrešteným“, keď proti zákazu rímskeho štátu pohanského prví kresťania vernými zostali Kristu a božskému učeniu jeho. Alebo či i tí evanjelíci a kalvíni boli „ztreštení“, ktorí kedysi pod Bocskaym a Bethlenom bojovali v Uhorsku za svobodu náboženstva svojho a brojili proti zákonom štátu len katolíctvo dovoľujúceho? Či i Martin Luther a Kalvin boli „ztreštenými“ a „zaslepenými“, keď vzdor tehdajším zákonom čistokatolíckeho štátu učenie svoje hlásal počali. Dľa rozumkovania opravdového Ondreja všetcia prví kresťania, všetcia lutheráni a kalvíni boli ztreštenými, zaslepenými, lebo ako Zichy, tiež viac poslúchali zákon svojho svedomia, než štátny zákon. }

Luther i Kalvín tiež hlásali teda „nebezpečné heslá“, tiež „búrili“ proti „celistvosti a pokoju milej vlasti“, keď proti zákonom štátu odvoľávali sa na Boha a na svedomie svoje.

Dľa liberálnej múdrosti pána opravdového Ondreja teda, všetci kresťania, katolíci, evanjelíci, kalvíni sú „ztreštenými“, lebo zo ztrešteného počiatku pochádzajú. Či i Kossúth a všetci bojovníci uhorskí r. 1848-ho tiež boli „zaslepenými a ztreštenými buričmi“, keď v Debrecíne vypovedali poslušnosť zákonnému panovníkovi svojmu a za svobodu uhorskú bojovali? Hľa, kam nás priviedlo, blatom hádzanie opravdového Ondreja!

Gróf Ferdinand Zichy tiež trpel kedysi za tú uhorskú svobodu, ale preto vie, čím je podlžný kráľovi svojmu, preto obdržal od kráľa to najväčšie vyznačenie, rád zlatého rúna. Myslíme, že milostivý kráľ náš nevyznačuje kadejakých „nejapných magnátov“, alebo „ztreštených grófov“.

No najkrajšie je, že sám opravdový Ondrej v lani 22. novembra písal takto: „Uznať musíme, že gróf Ferdinand Zichy a gróf Mikuláš Eszterházy, títo vysokovzdelaní, bohatí magnáti oplývajú takými vlastnosťami, ktoré ich môžu u voličov obľúbenými spraviť?? Nuž kedyže teda písal pravdu ten opravdový Ondrej? Gróf Zichy v lani bol „vysokovzdelaný, obľúbený“ a teraz zrazu zostal „ztrešteným“. Len opravdový Ondrej tomu rozumie. x.

POLITICKÉ CHÝRY.

Krajinský snem. Snemovňa vyslancov, ktorá už 6 týždňov je spolu a mimo provisoriuma nič nevykonala, zase sa rozide, a len na počiatok decembra bude držať dva-tri zasadnutia, a zase sa rozide pred sviatkami, a nesíde sa potom len okolo 10-ho januára budúceho roku. Toto stojí krajinu 560.000 zlatých. A to všetko preto, lebo barón Bánffy a jeho schopní a usilovní tovaryši nevedia kde-kam, ani snemovne práci dať, lebo sa nestarajú o blahobyť občanov, ale len o svoju naplnenú kožu. Stav politických záležitostí je teraz taký, že naši páni vladári boja sa o ich kožu, ponevác badajú, že s provisoriumom a bez rozpočtu nemôžu vladáriť, a potom aj krajina čím hlasnejšie požiadava, aby sme aj volačo dobrého dostali, ku príkladu smenšenie dane a uvedenie burzovej dane. Dost dlho bola naša milá krajina nič inšie ako tá kráva, ktorú židovskí-liberáli doteraz dojili; hádam už aj tej kráve potrebné je voľajaké poľahčenie. Čo ale od židov a ich sluhov liberálov darmo čaká krajina, ako to teraz vidíme, keď nová delegácia, ktorá snemovňa vyslancov dňa 9. novembra svolila, a teraz aj snemavňa magnátov s niekoľko členmi vyplní, bude pojednávať spoločne uhorsko-rakúske záležitosti, kedy musia sa povýšiť vojenské výdavky, aby nás nepria-

telia nenašli nehotovými. To je skutočne potrebné, a preto liberáli aj oproti židom musia burzovú daň nariadiť.

Nechcú dať autonomiu katolíkom. Vyslanci kat. autonómie (samosprávy) 11-ho novembra držali prvú poradu. Naším liberálom nepáči sa, že väčšina autonómnych vyslancov nechce tancovať dľa liberálnej nóty. Vláda vraj nechce vypustiť z ruky svojej vymenovanie biskupov, správu katolíckych fundácii a majetkov, taktiež moc nad gymnasiami (škoolami) z kat. peňazí vydržiavanými. Takto hľa, merajú tú „rovnosť“ páni liberáli.

Protestanti a židia sami si spravujú svoje cirkevné majetky, sami si volia svojich cirkevných hodnostárov, ale katolíci nemôžu obsiahnuť to právo, čo iné náboženstvá už dávno užívajú. Liberálom našim páči sa to, že môžu biskupstvá, kanonie a masné árendy rozdávať za dobré služby. Pravdaže nechcú vypustiť si z ruky moc nad katolíckymi biskupmi a majetkami, čože by potom rozdávali? A predsa pýšia sa, že oni nerobia rozdiel medzi rabinom a kresťanským kňazom.

Keď vyhlásili štát za beznáboženský, akým právom spravovať chcú záujmy kat. cirkve? Ministrom môže byť i kalvín i žid a predsa súdify chce nad katolíckymi v cirkevných veciach. Je to práve tak, ako keď by chcel učiť vojakov ten, kto odhodil od seba vojenské šaty a zbraň a pýši sa, že on nenie vojakom.

Nuž uvidíme, či tú svoju liberálnu „rovnosť“ udelia i katolíkom. Tak sa zdá, že z rúk liberálov žiadneho požehnanie neobsiahneme. Veď i cudzozemské noviny poznajú už tú uhorskú rovnosť a úctu k zákonom. Tak i noviny „Frankf. Zeit.“ nedávno písaly, že ten, kto videl pri uhorských voľbách narábanie so zákonmi, ten nech nečaká požehnanie z rúk ministra Bánffyho. Preto i gróf Apponyi „štátnym šelmoustvom“ pomenoval uhorské voľby „drobných ľudí“ a „bezmenných rytierov.“ I gróf Károlyi v Skalici verejno riekol, že v Uhorsku „zmarená je moc zákona“ Ale preto len liberáli v uctivosti majú zákony a grófovi Zichymu nadali do „ztreštených“, lebo vraj búri proti štátnym zákonom, keď viac chce poslúchať Boha, než ľudí.

Čo sa robí vo Viedni? Rakúski liberáli ošklivé veci páchajú v ríšskom sneme. Pre „jazikove nariadenie“ Nemci rakúski hnevajú sa na vládu Bádeniho a na Čechov. Nemcom nepáči sa totižto, že pri úradoch i česká reč má sa užívať medzi Čechmi. Liberáli vždy hlásu „slobodu, rovnosť a bratstvo“, ale preto rozličným národnosťam nedajú, čo im patrí. Tak je to v Uhorsku a tak to chcú mať liberáli i v Rakúsku. Lenže rakúski liberáli sú v menšine, preto obstrukciou, násilným pretahovaním reči znemožňujú učinkovanie vlády a tak chcú prinútiť ministra Bádeniho lebo zařakovať, alebo „jazikové nariadenie“ nazpäť zťahnúť. Rakúska vláda pre obstrukciu, násilnosť liberálnej menšiny nemôže teraz na čas vybaviť menovite provizorné (dočasné) obnovenie obchodnej smluvy s Uhorskom. Uhorský snem toto provisorium už prijal, ale rakúski Nemci nechcú obnoviť vyrovnanie s Uhorskom. Preto i náš Bánffy i rakúsky Bádeni mnoho majú teraz ťažkostí.

Strašné škandále vyčínali rakúski liberáli 4 ho novembra v snemovni. Zasadnutie trvalo cez celú noc a málo chýbalo, že nepovstala strašná pračka ruvačka medzi páni ablegátmi vo Viedni. Hnusné nadávanie povstalo medzi stránkou Luegera a Schönerera. Lue-

gerovci načali Wolfovi do všivákov, svišských chlapov, trhanov zlumpovaných. Väčšina chcela liberála Wolfa von vyhodit', postala bitka, ale ju pretrhli. Liberáli došticami trepali na stolíky, vreštali a niektorí počali si v snemovni spievať. Lucger vyprával proti vyrovnaniu s Uhorskom a pýtal sa Čechov, prečo sú za vyrovnanie, keď v Uhorsku neberie sa slušný ohľad na Slovákov. I ostatní rečníci napádali Uhorsko.

Návrh vyrovnania v prvom čítaní predsa bol od väčšiny prijatý. Liberáli chystajú sa k novému boju. Ablegát Lecher rečnil bol za úplných 12 hodín, aby len neprišlo k hlasovaniu. Takto hľa vážia si liberáli i v Rakúsku vôľu väčšiny. Z celého snemu robia posmešnú komédiu. A či je to v Uhorsku ináč?

Braňme sa, chráňme sa.

Zo všetkých strán napádajú kresťanstvo, prenasledujú kresťanov, to by nám ale tolko neškodilo, ako nenávisť a pomstva medzi nami, ktorá radšej praje cudzincovi blaho a šťastie, ako svojmu susedovi, svojmu bližnému, priateľu spolubratovi v Krista Pána.

Táto nenávisť sa teraz ešte viac ukazuje, lebo naši nepriatelia ju použijú, aby katolíckym podnikom škodili.

Veď samosebou sa zná, že ľud je, a bude vždy miešany.

Ovšem, trpko to padá, keď pri akomkoľvek bezzistnom namáhaní za dobro ľudu, niektorý nedôverčivo odťahujú sa od spoločných kresťanských podnikov, ako poviem od potravného spolku, od kath. kruhu, od kresťanskej jatky: nuž ale mnoho takých niet, a úfajme v Bohu, že aj tých budúcnosť presvedčí, nakoľko sú toto rozumné, kresťanské, ba potrebné veci.

Oje presvedčenie je, a na takéto každý ro-
u mní kresťan prísť musí, že jestli neprekazíme — nie síce zúrivosťou, lež na kresťanských základách — nekresťanské úžernické kupectvá po dedinách, v ktorých akákoľvek vec, aj ukradená sa za pohlavok odťala fári; jestli 15 percentové požičky pomocou spolkov nevykinozíme; jestli neprestaneme závidieť kresťan kresťanovi; jestli nie nadarmo hrešiť, a zlorečiť židom, pritom ale i na ďalej hlúpo márnit' majetky vaše i dietok vašich po krčmách a v úžernických niektorých sklepoch: jestli všetko toto kresťanskou rozumnosťou, svornosťou a vytrvanivosťou nepremôžete: vtedy o 10 rokov naši sedliaci isto sväto v tých pomeroch nachodit' sa budú, ako teraz Haličania, Russinci a z našich Horniakov mnohý, kde totižto kresťania ničového nič, nekresťania ale všetko majú. Musíme ale i o tom presvedčení byť, že duba nikto na jeden úder nezvalí. Po tak dlhej driemote kresťanov veru nedá sa všetko zaraz napraviť; len kto hotový je dlhým, mnohým prekážkám sme a vytrvanlive

oproti sa postaviť: len ten zvíťazí. Viete dobre, že kresťanským spolkom nikto na ruku neide, a najmenej starodávny nekresťanský kupci, ktorých šafáreniu sa tieto spolky protivia; viete, že iné jest znčať kupebtvo kresťanovi, ktorí ani učenosti, ani pomoco od seberovních kupcov nemá, a iné na príklad židovi, kde nie len schoťnosť, ale sila peňazí, a pomoc zo všetkých strán na pohotove je. Kto teda v jednom, lebo v druhom ohľade nie je spokojný s kresťanským spolkom, pomisleť si má po

1. že u nás mnohé ťažkosti sú;
po 2. že je hlúposť jeden lebo druhý článok za drahý považovať, keď mnoho iných predsa lacnejšie obsiahne;

po 3. že či platíš tak, lebo tak, všetok zárobok zostane vám a dobročinným cieľom kresťanským.

Že sa nachodia takí, ktorím starodávne poriadky sa páčia, kde ľud bez pomoci hynul mravne i hmotne, to nás ani najmenej mílit' nemá. Každý nech dľa svojho presvedčenia robí, o iných netreba sa starať, veď budúcnosť — úfám v Bohu — všetkých poučí. A ktorých nepoučí? — no týmto viete ani dobré, ani zlé slovo nepomôže, proti vôle — pravda — nič konať sa nedá. Tak to bolo aj v Anglicku. Ani 100 rokov nenie odtedy že 9 tkárov (kadlecov) začale sa brániť proti úžerníkom kroz potravný spolok; vtedy všetci sa im smiali.

Dnes sa nikto tam nevysmieva, lebo tamjšie potravné spolky majú teraz vyše 150 millionov základiny.

Prečo-že by to i u nás tak byť nemôhlo, ovšem za viac rokov?

Poviem na príklad, naša obec vydá za potravné články mimo mäsa a nápojov do 20 tisícov, a na tom vyrobia odpredavači — rátajúc 20 percentov. — najmenej 4 tisíc zl. A na zboží aspoň 6 tisíc: to urobí leda čo obec cudzincom pri terajšom poriadku dáva ročite 10 tisícov, a za 10 rokov 100 tisícov. Kto ani toto neuzná, môže sme zaplakať nad svojou múdrosťou.

E. S.

Nevedia kam z konopí . . .

Náš uhorský snem nemôže napred. Mal vybaviť takzvané *provizorium* t. j. dočasné obnovenie vyrovnania s Rakúskom; avšak rakúski liberáli také škandále páchali vo Viedni v rišskom sneme, že rakúsky minister-predseda Badení nijakým činom nemôhol previesť, návrh provizoria, lebo menšina rakúskych liberálov všemožným spôsobom, krikom, buchotom

dlhými rečiami prekážala pokojné pojednávanie snemu. Kým návrh provizoria, dočasného obnovenia smluvy s Rakúskom, nebude i vo Viedni na ríšskom sneme prijatý, dotiaľ ani náš snem v Pešťbudíne nemôže napred, pokiaľ obnovenie smluvy s Rakúškom len s porozumením oboch snemov, uhorského a rakúskeho, môže sa dľa zákona uskutočniť.

Liberali vždy hlásajú, že pred väčšinou snemu každý hlavu musí skloniť. Nuž, rakúski liberali teraz nechcú sa podrobiť väčšine rakúskeho snemu, lež obštrukciou t. j. preťahovaním zasadnutí, dlhými rečiami prekaziť chcú vôľu väčšiny. Z tohoto vyčinenia rakúskych žido-liberalov vidíme, že liberalismus v jednotlivých krajinách nemá jedno a to isté učenie, nemá ustálený program, lež všade není svoje učenie dľa potreby, aby len tyranskú moc a vládu svoju prevádzal mohol nad poddanými svojimi.

Z prírodopisu známe je nám zviera chameleon. Zvieratko toto v paprškoch slnca ustavične mení farvu kože svojej. Tomuto zvieratku podobní sú i liberali, ktorí tiež menia svoje zásady dľa toho, ako im to do ich krámu pasuje. Dnes dačo vychvalujú, zajtra to isté už odsudzujú. Čo im je dnes biele, zajtra im je už čierne. Čo im je dnes sladké, zajtra im je kyselé.

Že menovite naši vlasteneckí liberali radi na klínce vešajú svoje „sväté presvedčenie,“ to zrejme vidíme zo skutkov liberalných našich pohlavárov.

Koloman Tisza, tento tatík terkjších našich liberalov, keď ešte nebol ministrom, ohnivo bojoval na ľavej strane proti vyrovnaniu s Rakúskom. Keď ale zostal ministrom, vtedy už prehodil kepienkou, poslušným zostal a zabudnul na svoje reči, ktorými ostro napádal uhorskú vládu a vyrovnanie z r. 1867-ho. Hja, na ministerskú stolicu človek múdro musí sedieť, aby sa neprekotýcol. A Tisza múdro sedel, múdro károval skoro za dve desaťročia. Keď by bol verným zostal svojim zásadám, kedysi na ľavej strane hlásaným, nikdy by nebol mohol sadnúť si na červený stolec ministerský. No, za ministerský chlebiček nezabudne každý na presvedčenie svoje. Ani Tisza nezabudnul, len ho na klínce zavesil trošku vyvetriť.

Že liberali dobre vedia hádzat kepienkou, to dokázalo sa i pri tom novom „civilnom poriadku.“ Vyše dvadsať rokov za nepotrebný považovali ten civilný poriadok a vždy hlasovali proti návrhu Iavičičiaka Irányiho, ktorý každoročne navrhoval zavedenie civilného sobášu. Od koššuthistu Iavičičiaka nechceli prijať civilný sobáš, lež od svojho vodcu Wekerleho, to už hej! Hneď zabudli na dvadsaťročné protivenie svoje a ochotno hlasovali na to, čomu sa predtým tak dlho a ohnivo protivili. Darmo je, liberali naši sú múdri páni. Keď im je jablko v ľavej ruke kyslým, preložia si ho do pravej a hneď zostane sladkým. Tak zostal i civilný sobáš z kyselého sladkým. — Ale i terajší pán ministerpredseda Bánffy dobrým

je kuchárom, i on vie z kyselého rýchlo nakuchtiť sladkého. Pri minulých slávnych „voľbách“ (a či voľbách?) ani len nemukli naši vlasteneckí liberali o uhorských vojenských školách (akademiách), ba mnohí horliví vlastenci ryvno za zbytočné, jestli nie za nebezpečné, považovali tiež vojenské akademie. A hľa, zrazu zafučal z Viedne príjemný vietrik a prifúkal nám od Apponyiho žiadané vojenské školy. No to už čo in ie.

Dokiaľ tie školy gróf Apponyi žiadal, dotiaľ byly kyslé, ale keď sme ich dostali bez pýtania a, čo je hlavné, za ministerstva pána múdreho Bánffyho, nuž rozumie sa, že musely rýchlo zostať sladkými, veď sú naši liberali šikovní kuchtovia, z octu rýchlo narobia sladkého medu.

V lani pred voľbami naši dobrosrdeční liberali sľubovali, že zrevidujú, pramenia zákon odanenia, a že spravdivejšiu daň vyhodí. „Politickým hriechom“ by vraj bolo, revíziu, premenu dane čo i na krátko odložiť. Takto písali tí „opravdoví kresťania“ z kuchyne liberalných kuchárov. No už im je teraz kyselé, čo im bolo v lani sladké. Prešiel rok, a na revíziu dane ani nepomysleli, lež radšej zostali v tom svojom „politickom hriechu.“

Dľa svojich vlastných slov teda „politickými hriechníkmi“ zostali a múdro by urobili, keď by na čelo svoje na miesto opravdovích kresťanov vypálili si meno „politických hrešnikov.“ Čo sa majú hanbiť za svoje meno, keď si ho sami vyvolili?

Nuž ale našim liberalom nepáči sa ani to, čo si sami nakuchtia vo svojej opravdovej bosorskej kuchyni. Preto vždy ináč obracajú kepienkou, keď nevedia kam z konopí. Vždy križom-križom skáču ako zajaci, keď im je myslivec za päťami. Vždy ináč miešajú varechou vo svojom čarodejníckom kotlíku, ako opravdoví bosoráci.

V lani na našich biskupov chválu vávali, že biskupi „složili už zbraň“, ba sú to „otvorené a osvietené hlavy“. Toho roku už liberalnou lopatkou smeti hádžu na týchže biskupov, lebo vraj „neurčito a povrchne“ píšú v pastierskych listoch svojich, a primas ostrihomský vraj „veľmi nešťastlivú a škodlivú úpravu“ poslal kňazom svojim ohľadom autonómických voľbí. Kňazia vraj „na úpravu primasovu sa opierajúci, sejú nesvornosť medzi veriacich,“ takto kydajú tí „opravdoví“ kresťania hanu a potupu na ctihodných arcipastierov našich.

Kadejakí nezralí chlapani opovážia sa nášmu pokojamilovnému primasovi do očí špintaf, že „škodlivou úpravou“ podporuje nesvornosť medzi veriacimi. Nuž či i náš svätý otec, rímský pápež roznečuje nesvornosť, keď predsedu ľudových vyslancov, opáta Molnára rímskym prelátstvom vyznačil?

No my viac veríme našim biskupom, primasovi a nášmu svätému otcovi, rímskému pápežovi, nežli kadejakým opravdovým lahtikárom, ktorí, keď sa piva

napijú, hneď zabudnú, čo včera písali. Dnes vyhlásia grófa Zichyho za „vysokovzdenaného“ a zajtra im je už „ztrešteným“. Dnes píšu, že „oslobodíť a vymaňiť chcú ľud zpod tyranstva kňazov“, dnes „len to chcú, aby sa Slováci nedali otročiť kňazom“, a zajtra zase lamentujú nad „smutným upadovaním kňazskej moci.“

To nemôžu byť opravdoví kresťania, ktorí vždy ináč krútia, sami proti sebe píšu a sami sa zauškujú. No nečudujte sa im. Oni divoko skáču ako zajaci, keď nevedia kam z konopí . . .

Sbierka milodarov

na cieľ slávnostnej poklony koncom XIX. a XX. storočia vydržiavať sa majúcej.

(Pokračovanie).

Po poslednom výkaze vďačne daných milodarov následovní prispeli k tomuto cieľu: Andrej Kokavec (Magosmart) 50 kr.; Jozef N. Janda (Bpešť) 4 zl. 15 kr.; Jozef Belko (Bpešť) 3 zl. 50 kr.; Bartol. Omelka (Rybany) 3 zl. 70 kr.; Agneša Nevrla (Prešporek) 8 zl.; Michal Pieter (Bpešť) 8 zl. 80 kr.

K čomu keď pridáme summu už prv vykázaných milodarov 127 zl. 55 kr. = 156 zl. 20 kr. urobí dohromady do terajška venované milodary, ktoré som už všetky odovzdal vlk. p. dr. Valovi.

Tých všetkých, ktorí k tejto summe prispeli, prosíme o svätú trpezlivosť, čo sa tých obrázkov a modlitieb týče, ktoré na pamiatku sa im majú poslať. Ponevác tieto veci medzinárodný výbor z Bologne posielal na všetky strany sveta; nenie div, že nestačí razom vyhovieť žiadostiam všetkých. — Ešte raz tu udávam svoje bydlisko (Bpešť, VIII. *Máriateréziálér* 9), ponevác daktorí zabudli, kde bývam. Pán Boh zaplať všetkým kresťanom katolíkom, ktorí nezabývajú na námestníka Kristovho.

Jozef N. Janda

kaplán a professor v Budapešti.

Kresťanská láska.

Od istého času skoro všetci liberáli nič inšie nerozhlasujú len kresťanskú lásku. Také nevyčerpatelné sú v predmete tomto, jakoby o inšiom ani nevedeli písať. Celú spoločnosť ľudskú chcú oblažiť na základe lásky kresťanskej, len preto, lebo katolícke kňazstvo tak sa drží, jakoby celkom zabudnulo — podľa nich — na tento hlavný a základný kameň kresťanstva. Oni v tom vidia porušenie tejto lásky, že kňazstvo zastáva ľud pred loterskými prechmatmi

novomódnych potrimiskárov, ktorí nemajú ani česť, ani rázu; že odhaľuje ich bezbožné skutky, s ktorými celú krajinu do záhuby a najväčšieho nešťastia sotili pre svoj osohny zisk; že smelo vystupuje proti nesvedomitým židom, ktorí nivečia celý národ bez toho, žeby vláda odpomocť chcela týmto smutným a polutovania hodným pomerom; že sa nezľakne moc v rukách majúcich úradníkov a žandárov, s ktorými v otroctve drží naša prechýrená vláda celej vlasti občanov, a sfa nad samými zbojníkmi pozoruje: — jedným slovom, že katolícke kňazstvo smelo, smužilo a verne sa drží tej strany, pod zástavou ktorej jedine bude odpomôženo pomerom týmto. Pre toto vraj porušuje lásku proti bližnému, klame ľud, búri tichých občanov vlasti našej!

Jako? Teda my nemáme zastávať ovečky naše? Pastieri majú vstupiť medzi vlkov? Naším povolaním máme opovrhnuť, a medzi tých stať, ktorí sú neni hodní, aby na naše šlapaje vstúpili?! . . . Nikdy! Láska kresťanská, láska Kristová, a presvedčenie naše nám to káže, aby sme bojovali.

Programm ľudovej strany je na základe tomto vystavený. Čo gróf Ferdinand Zichy povedal na shromaždení v Somogy-Szent-Baláži, to neni, nemôže byť z programu liberálnej strany vzaté: lež je vzaté zo sv. Evanjeliuma, ktoré nikdy nehlasala tá otrocká strana, ktorá teraz panuje. Podlá lož, nekonečná hlúposť, zaslepenie také, jakého si ešte nevidel, môže len takto rozprávať! Oni vraj hlásajú lásku kresťanskú; toto sa opovážila aj ľudová strana smelo hlásať: teda od nich to prevzala! Mala by si čo nadobudnúť! Veď tej lásky kresťanskej liberálna strana ešte nikdy nedokázala; keď o nej rozpráva aj vtedy ti len prach sype do očí, a pomlčky ťa chce ohlúpiť.

Liberálni otroci takto klamú ľud. Kde môžu tam prekrútiť všetko a na svoj osoh ztiahnu. Keď vidia že s pobožným ľudom majú do roboty, hneď sú pobožnými, a sú vstave aj modliť sa, len aby ho mohli oklamať. Preto že gróf Ferdinand Zichy vyslovil sa v pravom smysle tak, ako to kresťanská láska požaduje, prevzal to do nich; čo je dobre v ľudovej strane, to je teda aj v liberálnej. Nuž videl voľakto väčšie lhárstvo a klamačstvo na svete? . . . A na toto sa odvolávajú neprestajne; toto je ich najväčším dôkazom! Pravdaže len ten hlupák to pochopi takto, ktorý myslí, že čo dobrého je na svete, to všetko liberáli učinili. Našej strany programm stojí na základe kresťanskej lásky, ktorá nie z liberálnej strany prameňa, lež zo sv. Evanjeliuma je čerpaná. Keď by liberálna strana pravdive aj tú lásku hlásala, ktorú teraz každému vytrubuje, a uskutočnila v živote, jakoby po teraz nikdy nedokázala so skutkami svojimi, aj to nedokazuje to, že naša strana od nej prevzala kresťanskú lásku, lež to, že ju obidve z toho istého prameňa čerpaly.

Toto by ešte nič nebolo. Nad tým sa tešia, že

ľudoví vodcovia a teže strany oduševnení zastupitelia sa nezrovnávajú v náhľadoch svojich. Jeden rozpráva takto: „My sme nie nepriatelia nikomu, ani kalvinom, ani evanjelikom, ani židom, milujeme našich spolubližných ako si to Ježiš Kristus žiadal V každom milujeme človeka, len jedno opovrhujeme: neznažbožstvo a nemravnosť;“ druhý ale: „Tu by si mal nejedon „hlúpý“ liberál radšej múdru vec rozvážiť, ako také veci písať, že náš najbližší je bez rozdielu každý človek My sme neni tak zaslepení, žeby sme to nevedeli, že náš najbližší je nie každý človek lež jedine katolíci!“ Toto ich hrôzne omýna, a preto smelo trúbia, že je koniec ľudovej strany.

Márna rozvažitosť! Či s týmto ten inšie hlásal, ako tamten? Ten vzal sv. Evanjelium, tamten ale meč do ruky, s ktorým rúbal inšie vierovyznania? Nevidíte že jeden a ten istý cieľ majú pred sebou?! Tamten hlásal to, že nevytvára žiadne náboženstvo z ľudovej strany, tento ale to, a jedine len to, že katolíci sú po najprv povolani, aby sa spojili v tejto strane. Toto sú fakta; udalosti také, ktoré len pomútený na rozume môže odtajiť! Či ľudovú stranu nezačali zakládať katolíci? Ču ona nepovstala skrz pracovanie oduševnených katolíckych magnátov a kňazov? Či k nej sa nepripojilo v najväčšiej miere katolícke kňazstvo?! . . . , Kristus len to povedal, že náš bližný je každý človek; náš najbližší ale že je jedine katolíci samosebou sa rozumie; s týmto nevytvárame našich spolubratov, ani kalvinov, ani luteránov, ba ani samých židov: kresťanská láska tieto dve veci veľmi dobre vie spojiť bez toho, žeby sama sebe proti povedala. To musí uznať každý, že keď môjho brata doma horí a spolu aj niektorého druhého, najprv musím môjmu bratovi pomáhať; keď však tento v istote stojí, samo sebou sa rozumie, že tomu budem na pomoc, ktorého dom horí.

Toto je kresťanská láska, ktorú jedine liberáli nechcejú a nevedia pochopiť, lebo sú tak zaslepení že ani jasného slnka lúče, tej nebeskej pravdy paprsky, ktorú celému svetu ohlasujeme, neni sú vstave vidieť. Ano „hlúpý“ liberál každý takto bezočivo vec vykláda! Nečudujeme sa im; lebo ich hlavnou zásadou je, len podvodom a klamom vykrútiť všetko, čím by mohli odrotovať roztrepanú stranu svoju. Mastné hrnce ich priliehajú, z ktorých aby mohli chutne žrať, tým lepšie klamú a cigania!

Spravedlivosť nás volá do boja za svätú vec, aby ste týchto naničhodníkov čím piv zničili. Bezbožné semeno je to, ktoré neni hodné aby jestvovalo, lebo celú vlasť privádza o jej slasť, blahobyť a pokoj. Tá kresťanská láska nás oduševňuje, ktorú sme od začiatku hlásali, lebo zlo obmedzniť každému čestnému mužovi musí byť hlavnou povinnosťou. Aj tí môžu z toho vidieť, ktorí ešte pri nás nestoja, že láska naša je všeobecná, na každého sa vzťahuje, tak ako láska Kristová: jedine podlosť, bezbožnosť, klam a podvod

nenavidíme. Nie ani tak jednotlivých ľudí, lež zásady ich podlé a bezbožné budeme prenasledovať, a s týmto dozaista číslo privržencom ľudovej strany so dňa na deň bude rásť.

Kristus Pán povedal: „Miluj bližný bližného jako seba samého;“ ale on spolu aj to dokázal, že láska kresťanská má aj isté triedy, podľa ktorých máme ju preukazovať, keď rieknul ku žene channanejskej: „Neni dobre vziať chlieb synom, a hodiť ho psom.“ Toto nech si zapamätujú liberálni krikluni, a nekľamú podvodne ľud!

Kresťanskú lásku my rozsievame, pohanskú ale, jakú oni majú vždy budeme prenasledovať!

Ján Žilinský.

Žilina.

Žilina, Žilina, výtečná Žilina,
veru ci závidzi juherská krajina!
Veru ci závidzi, že si skvostné mesto,
že prvé zaujmáš chvály, slávy miesto.

Doteraz len špetku malas' chýru bodov,
že máš moc kapusty a pražiadnych hodov;
že tvoje cecinky na zajaca praly
a hore Kálovom pred výbor ho hna'y.

Doposiaľ ca značel baran sváčka Klocha,
um Rador, hynclíkov a ušiakov trocha;
včil si sa vyšvihla nad oblaky, hviezdy,
krása mena tvojho po svece sa hniezdzi.

Smazala si vechcom Mojžiša sedzminku,
modernému božstvu dala cti pusinku.
Odkopla si cemnose, zostala vicúzom,
svätéhu Merkúra¹⁾ sviazala s ratúzom.

Hej ten svätý Merkúr dobrý to pánbožko,
v jeho stánku kadzel Adam, Hrabóc, Jožko:
trifolium²⁾ fratrum, spanilá trojička,
barlu, pescu, tükom hladkali si líčka.

Vždy slúželi verne, vždy sláveli sviatky.
Ich obety vôňa prevýšela Zadky.
Pýšelo sa mesto, že má takých krámov,
súcich do výstavky cisáročnej rámov.

¹⁾ Boh dlhoprstých pánov.

²⁾ Čarodejná zelinka, ktorá Merkúra sluhov obokacuje.

*Hrabovec, Hrabovec, milosrdné dieťa,
osvieceny chochmes, kujon si ty predsa.
Kto by sa bol nazdal, že jako si krotký,
tak dzivo vieš hrabac žilinské dôchodky.*

*Dzuriško hrdzina, hazafismu hlásnik,
vznešený charakter, duhoprstý chasník!
Hrba tvojich zásluh tak skvele vyziera,
musíš dostac odznak Ofniho ryciera.*

*Adam Icamica, judášova ščica,
v tvojich rukách stusla meská pokladnica.
Natolo napuchla, šikovný panáčku,
že zbytečné príjmy musel s' pchac do vačku.*

*Výborní junáci, prekrásni sce šeci,
strážcovia ratúza, statečnosci dzeci.
Co somárom nejdze, vám šlo rúče, hladko,
kedz príkladom slúžel trenčinsky pán tatko.*

*Velikánsky ocec, tajných rád ocecko
nevidzel, neočul, čo pichli sce šecko.
Akož mal aj vidziec? v mori sósu plával . . .
i synom dožičel svojej slávy nával.*

*A kedz kýsi becár zvrtať oca slávu
a vreščať, že smrdzí, a pral ryby hlavu,
schyceli sce cepy a hrmeli šeci:
on je náš tacinko a my jeho dzeci!*

*On drahý náš vodca, svedomitý majster!
Nedáme mu v čelo hanby vlepíc flajster!
Blížic mu nedáme, v niem dúveru máme,
nech žije v ratúze, v Merkúrovém chráme!*

*Nech žije Salavský . . aj ten mocný cisar,
čo nám Arpádovcom čisté rúčky scisal!
Nech žije Nemcov pán v žilinském ratúze,
nech visí jeho reč na zlatém motúze!*

*Zilina, Žilina, dobrých vtákov hniezdo!
monumenty stavia pešbudzinske mesto.
Nože i ty skunštuj niečo v tvojem ščasci
pre ľubezných pánov, čo neznajú krasci.*

*Pri Váhu dosc puci, upapri tri trámy,
zhotov tri pomníky v spôsob veľkej gammy,³⁾
a povýš tých rekou, ichž povýšic treba,
na znak vdzaky, úcty, že zvečneli teba.*

³⁾ Bez jedného ramena križu podobná grécka litera. Šelmy tvrdia, že šibenica.

*Zilina, Žilina, slávnostná Žilina,
veru ca spomína juherská krajina;
veru ca spomína, žes' výchytné mesto,
že prvé zaujmaš krásnych čnosci miesto.*

Karol Čákay.

Zo života.

„Aká matka, taká katka.“

Katka: Ej, ej, tetka Betka, už zase túlala sa v noci Justina!

Betka: Nuž, čože máš s ňou; jestlis ju videla, i sama si sa túla'a.

K.: No, to už mne nehovorte, bo nečinievala som to sta dievka, tým menej teraz sta manželka, bo ja svojo dobro meno nepoškvrim.

B.: Nuž aj za druhou dievkou striehnuť, aj to je statočnosť?

K.: Striehol za vašou dievkou ten tam . . . ale nie ja, bo ja s mojím manželom išli sme domov od apku, ktorý je trochu chorý. Už bolo 10 hodín preč v noci, a vašu dievku videli sme na ulici samotnú. Ako to len môžete dovolit, aby tak neskoro v noci samotná po ulici blúdila?!

B.: Nuž kto že jej to dovolil? ja ver nie!

K.: Však i ja som si to tak myslela, že Justina doista len uprskla bez vedomia vášho, ale ja vám len to radím, aby ste jej to netrpela, ani len jedonkrát, aby samotná motala sa po ulici.

B.: Teda jesto ver snadno povedať, Katko, bo bez má'a dievku svoju ešte „vo vankúši“ pestuješ.

K.: No už, suseda Betka, ak len ju pán Boh poživí, tolko vám poviem, že moja Marka na ulici večer bludievať nebude.

B.: Vidím, že si primladá a nezkusená ešte, vela doveruješ v sebe.

K.: Pravda, že dôverujem, ale v čom? že s pomocou Božou tak si vychovám devonku svoju, že aj to mi povie, na koho pozierala von oknom!

B.: No, o tom už docela pochybujem.

K.: Môžte Betka veriť, že od vychovania a zvyku záleži všetko! Bo čo v mladom veku dovolíme, to v staršom, keď i zakazovať budeme, učiní.

B.: Nuž a ja som si dievku nevychovala?

K.: O ano! ale vidno k čomu!!

B.: Však z nej mniška nebude . . . ako ani so mňa sa nestala. I ja som vždy stráženou nebývala, a matka ma nikdy za to nekarhala, a dostala som sa pod čapiec zavčasu . . . jesto síce pravda, bez . . . venčeka!

K.: Do toho ma nič, to nemusím vedieť . . . ale práve preto, že príležitosť za mladi bola toho príčinou, a naučiac sa na „vlastnej škode“ — nedovolte Justine, aby sa i jej tak . . .

B.: Ba či nieť už neskoro?

K.: Bože uchovaj! Vaša dievka jesto ešte mladúšká, nevinná, ba niet pokazená; obráťte sa k nej uprimnou materinskou láskou, a uvidíte, že bude inakšia.

B.: Veď keby to aj tí mladíci nedomfzali!

K.: Každý rodič mal by mať na očiach dietky svoje, a nedovolit, aby deti ale ani ich čeládka času nočného blúdila . . .

B.: Povedať je ľahko, ale previesť to!!

K.: Čo?! previesť? Počujte, nič ľahšie! Keď môj

Štefan začal bol do nášho domu dozierať, chodieval i povečierky času zimného, keď sme priadly; keď ale druhí sa boli odobrali, a on počal sa „okúňat“, matka zaraz sa ozvala: „Štefan, čo sa neberieš spať“ — a i hneď sa odobral, a viacej to neurobil. Mne však len po dvere izby dovoleno bolo odprevadiť ho. A hľa, i ja som sa „za včasu“ vydala, čo i nebanujem — a to — s venčokom!

B.: Ver máš i pravdu Katka. Bár si odomňa o veľa mladšia, ale i starších poučovať môžeš.

K.: Bože uchovaj! Na to som nezkusená, a vážim seba zkusenosti starších odomňa. A preto ja si to len v duchu, tak predstavujem, že sa naša mládež bludením nočným znemravňuje.

B.: O to ver máš pravdu! to ti môžem prisvedčiť. Mládež, ktorá svojim mladým nezkušeným vekom ľahko do prepasti hriechov spáda, má sa radnej od nej odľahovať.

K.: Zlaté slová sú to!! I ja som to chcela práve povedať. Terajšia mládež vie bez mála dobre čítať, len aby mala čo? — Dajme jej do ruky knižky kp. od Spolku sv. Vojtecha v Trnave, — ďalej „Kráľovna sv. Ružena“, — „Našu Nádej“ — ďalej i novinky kp. teraz zvlášť oblúbeného — našu svatu vieru a ubiedenu sedlač zastavajúceho „Krešťana“ — á tak čítaním tým na šľachetnejší a ľudskejší náhľad prijatí musíme. Ja — bár som ženská — so Štefanom, ba niekedy i sama pochytím „Krešťana“, a lepšej bych niekedy vedela odpovedať „pánom“, ako bársktorý z našich „mameluckých“ rychtárov . . .

B.: Nuž a domáca práca stojí?!

K.: Dečo! To len po vykonanej práci, a zvlášť času sviatočného činievam.

B.: Teda máte aj novinky?! A tie ja musím sama vidieť. Justina naša bývala prvou žiackou, zná plyne čítať, budeme ju očúvať; a budeli to pekno i sami sa tiež predplatíme na ne.

K.: Ano, ano! a budeme k sebe „do susedov“ chodievávať v práznom čase a do kôpky sa poučovať: budete vidieť, Betka, že Justina dobrou dievkou ostane.

B.: S Bohom buď susedka Katka! Ďakujem za dnešniu lekcii, bola dobrá . . . a dúfam, že sa i náš dom premení . . .

K.: Dobré zdravie tetka Betka, posielajte Justinu nekdy aj ku mne.

B.: Hneď zajtraší deň! — bo jesto nedeľa — sejdeme sa všetci! *Jani, učiteľ.*

Vyzvanie.

Od 1. októbra začalo sa nové predplatenie na „Krešťan“-a. Predplatná cena je na celý rok 2 zl., na polroka 1 zl., na štvrťroka 60 kr.

Úctive prosíme našich ctených odberateľov, ktorí predplatnú cenu na minulý a tento rok ešte neposlali, ráčili by to čím skorej urobiť; žiaľbohu jest mnoho tisíc takých ľudí na Horniakoch, ktorí veľmi radi dajú si poslať „Krešťan“-a, ale s predplatnou cenou z roka na

rok dlžní zostanú; týchto musíme v budúcnosti menovite v našom časopise vyzvať, aby svojej povinnosti zadostučinili.

Redakcia a Vydavateľstvo „Krešťana.“

Odsúdený biskup. Známo je, že gróf Gusťáv Majláth, sedmohradský biskup, ešte ako komáromský farár jedno kalvínské dievča, ktoré ešte nebolo celkom 18 ročné — len 2 mesiace k tomu chýbaly — prijal do našej svätej cirkvi; preto ho kalvíni obžalovali pred súdom, bárs oni sú tí, ktorí najviac hlasujú svobodu „valásszabadság“, a bárs aj oni prijmu každého za kalvína, kto sa im len porúča, nuž ale katolíci ich za to neobžalujú. Gr. Gusťáv Majláth sedmohradský biskup 9. nov. stál pred súdom v Komárne a dokázal s tým, ako sa vyslovil, že on síce nezná za kompetentný svetský súd vtedy, keď on jakožto sluha svojej cirkve svoju povinnosť činil, ale že predsa prišiel, lebo ctí zákony svojej vlasti a súd od kráľa vymenovaný, a s tým chcel dať príklad, ako sa má ctíť vrchnosť. Gróf Majláth biskup potom uznal, že prijal to dievča, Ester Nagy, do katolíckej cirkvi, lebo myslel, že už má 18 rokov, a to aj odpísali hneď kalvínskému supecintendentovi; Majláth biskup k tomu ešte dodal, že to dievča neobdaroval s ničím, lebo v katolíckej cirkve nie móda, duše za peniaze kupovať; „my — hovoril pán biskup — každému necháme svoju svobodu, aby si hľadal svojej duše pokoj a blaho tam, kde myslí to najš.“ — Advokát Anton Pechota potom dokázal, že kalvínský kňaz nechcel dať svedectvo; čo pred kalvínským kňazom svedkovia vydali, nomôhlo sa dosvedeť, či Ester Nagy už minula 18 rokov; keby biskup Majláth bol chcel tajemne činiť, bol by čakal tie dva mesiace, čo dievčatu ešte chýbaly do 18. roka, a len potom by bol oznámil kalvínskému superintendentovi, že Ester zanechala kalvínsku (reformátsku) vieru. Oproti tomu štátny fiškál predsa len žiadal, aby súdca biskupa Majlátha odsúdil, čo sa aj hneď stalo: Ján Veselovský súdca vyhlásil, že grófa Gusťávu Majlátha odsúdi za ten „priestupok“ (kihágás) na platenie 25 zlatých ak na hlavnú pokutu, a ešte raz na platenie 25 zlatých ako na bočnú pokutu. — Večer odsúdený biskup slávne litánie podržiaval v kostole sv. Ondreja. Katolíci komárňanskí zástavami ozdobili svoje domy, a biskupa Majlátha na mnohých kočoch vyprevádzali ku stanici.

L'udové shromaždenie sa podržiavalo 7-ho novembra v Karád-e v šopronskej stolice. Gróf Vladár Zichy vyslanec, predseda shromaždenia rečnil o tom, že čo je ľudová stránka? To je tá stránka — hovori — ktorá našu vlasť a štát chce zase na kretšťanský fundament založiť, kto len tento fundament dá mravný a hmotný sklad familie ako aj občanom, a s nimi aj štátu. Ešte Anton Mócy a Karol Kálmán rečnili; na konci celé shromaždenie jednohlasne hlasovalo: „Nech žije ľudová stránka! Nech žije gróf Ferdinand Zichy!“ Bolo na tomto shromaždení vyše 4 tisíc ľudí, čo liberálne noviny zase budú odpierať, ako minulý týžden tiež Ihali že na shromaždení ľudovej stránky v Bojne v Ostrihomskej stolice nebolo 3 tisíc ľudí, bárs to aj tam prítomný služný uznal.

Prelát Ján Molnár, riaditeľ kancelárie ľudovej stránky dá na známosť, že tohoto roku už

viac ľudových shromaždení nebude sa podržiavať, pretože dni sa krátke a zima nedopustí, aby rečníci a ľud dlhšie sa podržiavali vo slobodnom mieste. Preto ale ešte viac, ako do teraz budú sa podržiavať shromaždenia na jar, do kedy musíme mať trpezlivosť.

Nový nariaditeľ primasskej kancelarie.

Kardinál a primas Klaudius Vaszary na miesto Samuela Hettyey-ho, novovymenovaného pätikostolského biskupa, vymenoval kanonika ostrihomského, Juliusa Waltera za riaditeľa primáškkej kancelarie, ktorý už bol sekretárom v tej kancelarii, a ktorého primas nedávno vymenoval za hlavného dôzorca škôl na miesto známeho Komlóšiho.

Svätý Martin. 11-ho novembra bolo 1500 rokov, čo zomrel sv. Martin. V bývalej Pannonii, v terajšom Uhorsku tam za Dunajom, kde teraz mesto Szentmarton a dedina Ravazd leží, narodil sa náš Martin v roku 316, ktorého otec bol dôstojník rímsky; syn jeho tiež bol vojakom, ale zostal kresťanom, a potom biskupom; v roku 397., 11. novembra zomrel. Túto pamiatku slávil v Pannonhalme a Szentmartone hl. opát, a rád sv. Benedika, ktorý od sv. Štefana, arvého kráľa uhorského dostal tú zem, kde sv. Martin narodil a zostal patrónom tohoto kláštora a opát-ského chrámu. Vo farách okolia dnes 14. novembra slávia jeho pamiatku, k čomu sa aj my pripojíme prosiac: „Sv. Martine, pomôž nám a nášmu ľudu v terajších biedach našich!“

† **Ján Lepsényi**, otec Mikuláša Lepsényiho, vyslanca krajinského a vydavateľa „Kresťan“-a, zomrel 10. novembra b. m. o 10. hodine predpoludním, v 66. roku života svojho. Jeho manželka, pani Alžbeta Lepsényi, rodená Tinner, matka nášho vydavateľa, a jeho synovia, Mikuláš a Franc s kresťanským úmyslom podošli túto trpkú hodinu; nech poľahčí ich žiaľ to, že ich predrahy mŕtvý netrpel dlho; ale sladko, ako si od Boha prosil, umrel v nádeji Krista Pána; aj to môže ich žiaľ poľahčiť, že v ňom účasť berú verní kresťania v celej krajine. Na pohrabe, piatok, 12. novembra o pol 4 hodine popoludní, mnohí priateli a ctiteli rodiny boli prítomní a vyprevádzali drahého mŕtvého do kerepešského cintorína. R. i. p.

Proti krivým prisahám. Kardinál - knieža - biskup vratislavský, Kopp, prikazuje duchovenstvu, aby v kázňach a kresťanských vyučovaniach veľkú váhu kládli na svätosť prisahy, pretože (menovite v Oppelsku a Ratibore) je zvláštna bezbožná banda, ktorá najíma ľudí ku krivoprisahe pred súdom. Je to smutná skúsenosť aj inde, že si ľudia bohaspustli a lakomí nevšímajú krivoprisahy. Je to pre štáty a je dnoťlivých trpké ovocie beznáboženstva. Zlý strom môže niesť len zlé ovocie.

Bieda v Holiči. Tarnopolská sporiteľna vypísala súbeh na obsadenie miesta sluhy s ročným platom 400 zl. Prihlásilo sa 20 osôb, medzi nimi jeden učiteľ, jeden technik a päť takých petentov, čo skončili šesť gymn. tried.

Posviacanie chrámu Božieho. V Kysúc-Novommeste (trenčanská st) sa bude bežiacého roku dňa 8. decembra základno renovovaný doľný chrám Boží ku nepoškvrnenému počatiu Matky Božieje venovaný posviacať. Slávnosť túto bude konať veľkomožný a vysokodôstojný pán František Podivinszky žilinský opát. Príležitostnú kázeň mať bude velebný p. Ludvík Blazsek kaplan rakovský.

Nechcú mať protekciu. Že v Uhorsku nie zásluhy, lež protekcia (orodovanie) a rodinkárstvo pomáha ku chlebičku uznali to i ministri, preto rozposlali nariadenia proti protekcii. I vládne noviny »Pesti Hirlap« (č. 304) písaly, že „nikde na svete niet toho, čo u nás.“ „Panské rodiny zmrhaly svoje majetky, veď si myslely, že ich defom pomôžu krajinu udržiať páni. Kto je v rodine so sv. Petrom, ten ľahko príde k dačomu; potomci dobrých rodín zaplavili menšie úrady a miesta diurnistov (pisárov). Pred dvermi ministrov neprestajne strežie hŕba protektorov (orodovníkov) ... Sú to zväčša krajinskí vyslanci ... Klient (pytač), zvlášť ak je korteš žiada si to, aby sa vynaložil zaňho protektor. Nátlak tento kazí vieru a mravnosť, nakazuje ceľú spoločnosť, lebo v Uhorsku nemožno postúpiť na základe vedomostí a zásluhy.“ Takto svedčia i vládne noviny o tej liberálnej spravodlivosti. Čo poviete na to „opravdoví“ kresťania?!

Pobedimský rychtár. Z veľactenej ruky nám píše: Asi pred mesiacom v jednom odkaze Vašom toto stálo: „M. M. v Pobedime: druhý krát vyvolte si inakšieho človeka za rychtára.“ Ja tedy v méne svojom, i v méne nasledujúcich občanov: Jozef Ledniczky, Michal Melicher, Michal Szeges, Jozef Bielik, Štefan Mitosinka, Ján Vavro Marisicz, Jozef Bielik Kenyer, Jozef Antal Mitosinka, Michal Miklovič Mišovíc, Ján Klimo, Jozef Kadlec — ktorí mňa o to požiadali, ale aj v méne všetkých občanov odpovedám toľko, že len *hlúposť a krátkozrakosť* mohla takú táraninu Vám dopísať, na ktorú ste spomenutý odkaz dali. Náš p. rychtár Jozef Szeges pri minulej volbe bol prvým, čo ku mne o ľudovú zástavu poslal, a jeho príkladu sa má mnoho pripisovať, že sme ani jedného liberála nemali mimo notára, ačpráve voličov popísaných bolo tu 71. Tento rok, dôvera ľudu ho naskutku len prinútila, by zase prijal rychtárstvo. Ako rychtár, je človek celkom nesebecký; čo otec a gazda, čo dobrý manžel a otvorený vtyp, *čn nábožný a trieslivý katolík*, j v obce našej prvý. *Edward Sándorfi*, kaplán. — My toho M. M. osobne nepoznáme, ale tento dopis ho dost značí.

Kresťanský robotnícky spolok v Budapešti 8-ho novembra vydržoval svoje prvé zasadnutie. Ján Gruber predseda krásnu reč držal, v ktorej dokazoval, že bez Boha a bez náboženstva robotník je horšie, ako hovädo; potom predostrel program kresťanských robotníkov, dľa ktorého má byť voličom každý človek s 24 rokmi, ktorý vie čítať a písať, potom požiadava mravné cvičenie robotníkov a nové zákony na ochranu a zaistenie robotníkov. Rečnili ešte Werner a Kubik. Shromaždenie určilo, že na druhý týždeň bude vydržovať zasadnutie.

Čo stojí žid? V Merane padol do potoka bohatý židovský hosť, ktorý lieči sa tam. Na krík pribehol ta jeden domovník a vytiahol topiaceho sa. Zachránený dal za ustávanie domovníkovi 60 kr., čomu tento nepotešil sa veľmi. Ale v spoločnosti porávajú si, že je 60 kr. dostatočná odmena, lebo že patričný žid musí najlepšie vedieť, koľko je hoden.

Do rieky srútený vlak. Z Buffala do New-Yorku jachajúci vlak srútil sa do Hudsonu. Voda podmyla most, ktorý zvalil sa pod vlakom. Vo vlnách zahynulo dvadsaťosem ľudí.

Fabriku Michala Treskoňa na hospodárske stroje, odporúčame do pozornosti našich ct. čitateľov, jeho oznam je tak v minulom ako v budúcom čísle našich noviniek k čítaniu. Objednávky sa majú adresovať: *Michal Treskoň, Nagy-Bittse (V.-Bytča) Trencsén megye.*

Drobné chyry. *Krádež v peštianskej opere.* Do peštianskej opery vlámal sa peštiansky hasič Martin Nagy a ukradol asi 150 zl. Mimo toho našli uňho mnoho cenných vecí, ktoré pokradol v opere vtedy, keď bol poverený starať sa ako hasič o verejnú bezpečnosť v opere. — *Zlaté časy pre exekútorov* sú v Sächlich-Regine (Redinu) v maroš-tordanskej stolici; pri tamejšom okresnom súde sú už dvaja exekútori, ale nestačia exekúcie prevádzkať, následkom čoho advokáti žiadajú ministra pravosúdia, aby poslal ešte i tretieho exekútora oblažovať dlžníkov. — *Požiar* zúril v Jablonove v spišskej stolici; zhorelý 53 domy s hospodárskymi stavbami. Škoda obnáša do stotisíc zlatých. Spišský biskup daroval pohorencom v hotovosti 1200 zl., 150 brván na stavbu a 50 oviec. I na Hôrke v gemerskej stolici zhorelo 12 domov; škoda obnáša 10.000 zlatých. — *Pre uhorské voľby 1896* — jako sa dozvedel „Alkotmány“ — vydala vláda o 80 364 zl. viac na žandárov, aby pri voľbách udržovali poriadok. — *Najvyšší pomník* na svete je pomník Washingtonov. Výška jeho obnáša 550 stôp. — *Nešťastie na železnici.* Z Hally a/Saale sdelujú: Na nádraží v Eulenburgu vrazila jedna lokomotíva do osobného vlaku, následkom čoho lokomotíva a sedem vagonov dodrúzgalo sa. Päť ľudí je ťažko a 23 menej ranených. Pri Filakove strazily sa dva vlaky, nákladný a miešaný, pričom 28 ľudí bolo poraneno a 11 vagonov dodrúzgano. Príčinou srážky je železničný úradník, ktorý mýlne vypustil nákladný vlak zo stanice lučenskej. — *Beznáboženstvo medzi kalvinmi.* Na reformátskom shromaždení v Debrecíne oznámil „biskup“ Aron Kiss, že tam opäť 16 rodín kalvinských stalo sa beznáboženskými. V Bihari ich je už 2000. — Čo si navarili, nech si aj zjedia! — *Zemetrasenie.* V Carigrade bolo 1. t. m. o pol 5. hodine popoludní silné zemetrasenie, ktoré trvalo tri sekundy. — *Bohatý žobrák* ležal v moskevskej nemocnici a sdelil mníške, ktorá ho opatrovala, že svoje peniaze nechá nemocnici, nevie však, koľko je ich. Oddal svoju kabelu mníške, a táto spočítala že súčet presahuje 10.000 dollárov. — *Gagotanie husí* ochránilo kedysi nielen kapitolium v Ríme, ale i Maria-Bešňovčanov. Banda zlodejov vybrala sa ta v noci a kradla, čo kde padla. Ukradli i dve husy; ale tieto svojím gagotáním prezradily zlodejov. Poškodení pustili sa za nimi a pochytili ich. — *Žena v klobásach.* Udenár Lützger v Chicagu v Amerike zabil svoju ženu a potom ju rozsekal a narobil z nej klobás. Vec je pred súdom. Zvlášťne je, že ženy zaujaly sa vraha a podávajú prosby, aby bol osvobodený.

DOPISY.

OI TRENČINA, 10. nov.

Velactená Redakcia!

Nový náš trenčiansky železný most 10-ho novembra odovzdaný bol verejnemu užívaniu. Veľmi nápadné je, že naši páni liberáli nezastrojili zase dáku vlasteneckú hostinku pri otváraní premávky na novom moste. Veď v Trenčíne každú chvíľu vlastenecká pobožnosť odbavuje sa v chráme „zlaého Barana.“ I 28-ho októbra odbavovala sa slávna výročitá pamiatka vlašajších volebných „skvelých víťazství,“ ktoré však cudzozemsko pomenovalo „europejským škandálom.“

No škandál sem, škandál tam, u „Barana“ veselie jedlo a pilo sa vzdor tohoročnej neúrody a biedy. Za pána fõišpána i krv svoju hotoví sú vyliat páni liberálni rytieri, ako sa to na stoličnom dome kričalo a hlásalo.

No vedia oni nielen krv svoju, lež i vinko „u Barana“ ochotno vylievat. Toto horlivé vylievanie tak oduševnilo pánov otcov stolice, že si i klobúky zamienili a cudzie pobrali. Či mali i hlavy svoje vlastenecké premenené, to neviem, ale že bolešovský mudrc oplakáva svoj klobúk, to čítal som v našom „lapaji,“ kde bolešovský rytier vyzýva svojich horlivých spolu bojovníkov od „Barana,“ aby mu jeho klobúk nazpät poslali, v ktorom i úradnú svoju pečiatku mal na futre vylepenú.

Teda fõišpán dostal vtedy dôveru, a bolešovský filozof prišiel o svoj štemplovaný klobúk. Nech ho pán súdca Jurko z „Bonu—nic“ poteší, lebo takú štemplovanú mieru škoda by bolo ztratit. To nejdem skúmať, čo bývalo v tom štemplovanom príbytku hlavy vŕezaného mudrca bolešovského; to nech vyskúmajú tí skumači, čo skúmali silu železom a štrkom obťažného mostu trenčianskeho.

Keď som s bolešovskej štemplovej prikryvky prešiel zase na most, spomeniem tu, že nový náš most dlhý je na 258 metrov a široký na 6 metrov, teda voľačo širší, než ten štemplovaný bolešovský cedák. Tarcha železných trámov obráša 6875 m. centov, tiež viac, než tá tvrdá okruhla obyvatelka zblúdeného štemplovaného príbytku. Nový náš most znesie 1440 m. c. farchy, málo čo viac, ako tá tvrdej kosti čiastka, ktorá vnútrnosť ztratej štemplovej bolešovskej miery naplňovala. Trovy nového mostu činia 295,000 zl. z toho by mal dosť i horlivý vykladateľ 32 listovej bolešovskej bible.

Ináč mesto naše menej bude mať ročných dôchodkov o 5000 z., keď ztratí mýto. Avšak za 40 rokov dostávať bude od vlády ročite 5000 zl., ale preto predsa povýšené budú obecné prírážky o 10 krajc. od zlatého. Draho kúpime si teda tú parádu

nového mostu. Pri stavaní mostu o 25,000 zl. vydalo sa viac, než bolo vyrátané. Preto vraj zléj vôli zostala i vláda i mesto, a preto vystala i vlastenecká pobožnosť „u Barana.“ Aspoň zase nezostala na „barane“ nejaká štemplovaná prikrývka horúceho vlasteneckého mozgu.

Na budúci rok na mestské výdavky chybuje nám 14036 zl. Tento deficit zaokryť môhol by nám pomôcť ten mo'zog, ktorý pod ztrateným bolešovským kalpagom prebýva! Veď z Bolešova do „Barana“ niet veľmi ďaleko.

Zajímavé bude vedieť, že mesto Trenčín r. 1402. obdržalo od kráľa Žigmunda právo mostového mýta. Teda 495 rokov užívalo mesto naše právo a dôchodky mýta. Teraz dotíkať musíme s prirážkami, jako i mesto Rajec dotíkať bude museť na tých 3000 zl., ktoré za 50 rokov každoročne má vraj platiť na tú rajeckú vicinálnu železnicu. Je to ovšem pekná summa 150-tisíc zl., ktorú ľud udeliť má pánom železničiarom. A pot m sa pýšia, ako oni pomáhajú ľudu, a len samé prirážky váľajú na nás. L'ahko je pýšiť sa s mostami, so železnicami, keď ich z mozoľov ubohého ľudu nastavajú. Otvorte vašu *vlastnú kapsu* páni a nielen zo štátnych groší, alebo z prirážiek obecných pomáhate ľudu. Obce daktoré platia i fabrikové prirážky a následkom podporovaných fabrik nemôžeme dostať sluhov ani poľných robotníkov. Fabriky, železnice nepomôžu nám, keď naše pozemky nebude mať kto obrábať.

V košeckej fabrike chemickej 5-ho novembra smrteľne popálili sa robotníci Jozef Čepela a Ondrej Krajčovič. Zase zostane značný počet sirôt bez chleba. — V Teplej rebelia povstala medzi železničiarimi a robotníkmi z Čiech domov sa navracujúcimi. Ľud nezbúri sa, keď s ním ľudský zachádzajú.

Mestečko, obec pri Púchove, na Všetech Svätých vyhorelo. Bieda tam veľká. Ablegát Kubányi prispel ku pomoci vyhorencov s 500 zl. Tým väčšiu chváľu zasluži, jestli to dal zo svojeho. Boh nech dá čím viac dobrodincov ubohému, od úžerníkov vycicanému, neurodou a ešte i ohňom stíhanému ľudu.

Priateľ ľudu.

—
RIEČKA, pri Baňskej-Bystřici.

Velactená Redakcia!

Zriedkavej udalosti a nevyslovnej radosti sme sa stali účastníkmi dňa 30-ho októbra, keď totižto novovystavený oltár nášho skromného kostolíka bol s veľkou slávnosťou vysvätený. Nechceme v sebe zatajiť tú prevelikú potechu, ktorú nám tento pamätohodný deň zapríčinil; — lež chceme, aby ten plápolový plameň, ktorý hreje srdcia naše, i druhých srdcia zapálil, a ich k svätej závyšti naproti nášmu dielu povzbudil. Bol to verný a živý dôkaz pevnej viery, a lásky oproti Najvyššiemu. Keď sa pýtate: kto nám túto radosť zapríčinil; jednohlasne vám odpovedáme: že náš milovaný, horlivý a dľa srdca Ježiša Krista duchovný

Otec dôstojný pán profesor seminársky Anton Richter. On nie len, že za dlhší čas nás povzbudzoval, by sme priniesli naše haliare na oltár lásky k Bohu, a prekliesňoval tie ťažkosti, ktoré mu v cesti stály, lež i on sám všemožne prispel a v prvom rade obetoval. Oltár tento je v dielny Leopolda Morodera, rezbára to grödenského vyhotovený; — a vyobrazuje Nanebevstúpenie Prebl. Panny Marie; veľmi podarený a k slochu kostola primeraný. Slávnosť, ktorá sprevádzala vysvätenie oltára bola z tých najpodarenejších. Pán Boh nám utešené počasie poprial; slnko sa utešene usmievalo ponad báječnu dedinku, a umívalo svoje jasenné papršky v tej rozličnosti, ktorú sviatočné šaty veriacich tvorily. Nie len naša obec, lež celé okolia vo väčšom-menšom počte bralo účasť v tejto slávnosti. Mnohí, by čistejším srdcom boli prítomní tej nekrvavej Obety, ktorá sa mala prvý raz na novom oltáre Najvyššiemu vykonať, pristúpili k sviatosti Pokánia. — Príchod pána dôstojného dekana Alojza Kubányi hrnot mažiarov vopred zvestoval. Nato prišli ešte: p. Gáspár seminársky špirituál p. M. Richter kňaz rádu cisterského a profesor gymnasiálny v Jágry, najväčší to dobrodinca nášho chrámu; a traja p. klerici. Veriaci nevyslovnou radosťou utekali do kostola; hasičia obci v peknom rade tiež pospíchali do chrámu.

Slávnosť sa začala „Veni Sancte;“ naňo p. A. Richter vyndúc na kazateľnicu, dôrazne hovoril o kráse kostola, ktorá krása je svedkom živým pevnej viery a horlivosti veriacich; na ktoré slová ani jedno oko neostalo suché, lež slzy radosti sa likotaly v každom; — on sám od veľikého pohnutia, a oduševnenia husté slzy ronil. — Tu sa spojily slzy radosti verného pastiera so slzami bohumilých veriacich; porozumeli sa jeden druhého a ich porozumel Pánboh. Po kázne p. dekan A. Kubányi, p. Gáspár a p. klerici pristúpili k oltáru, by ho posvätili; medzi tým ale chôr, pozostávajúci asi s 50—60 bieleoblešených dievčienec spieval: „Milujem ťa o prekrásna Maria.“ Zatým p. dekan prehovoril pár zo srdca vyhárájuúcich slov k veriacim, poďakujúc sa im za ich horlivosť a obetavosť božie požehnanie na nich prosiac. Potom bol oltár vysvätený. Omšu sv. držal p. M. Richter s pomocou p. Gáspára a p. klerikov, pod ktorou chôr asi trinásť rozličných piesničiek nadšene spieval. Bola to potecha počúvať ten neboprerážajúci hlas. Nenazdajky tak sa mi zdalo, jako keby bol zbory anjelské počúval, ktoré pred trónom Beránka neprestajne spievajú: Svätý, Svätý, Svätý.

Hlasy tieto tých nevinných dievčienec spojené s vrúcnou modlitbou veriacich, pozdvyhovaly sa sfa obeta lásky pred trón Najvyššieho, ktorý hu zaiste lúbežne prijal. Pod svätou Omšou asi 130 pristúpili k Svätému Prijmaniu. Tu bolo vidieť tú oznajšiu pobožnosť a lásku oproti Pánu Bohu. Z každého tváry sa radosť a potecha javila, a slzy ktoré sa likotaly v očiach každého byly živým výrazom radosti a odu-

ševnenia. Po obede byly večere, pod ktorýma chôr dojímave spieval žalmy a „Salve Regina.“ Hrozne bola pohnutá celá obec. Mnohí na čele s p. rychtárom utekali vďaku vzdáť ať svojmu dobrodincovi p. Antonovi Richterovi. Pán rychtár, Ján Spevák a Ján Lintner teplými slovami blahoželali jemu; tak tiež i obecni hasičia, ktorí slávnosť mnohonásobne krásili. Vďaka patri nášmu pánu učiteľovi Jánovi *Pontyúch*, tak tiež pánu organistovi katedrálneho Alexandrovi *Szentgyörgyi*, ktorí tak mnohonásobným namáhaním chôr sriadili a učili. Teraz ale v mene celej obci ešte raz obraciam oči k blankytu nebies, a prosím Pána Boha, by mnohonásobne odplatil nášmu premilenému pánu duchovnému Otcovi a všetkým tým, ktorí k slávnosti a radosti našej prispeli.

Daj Pán Boh mnoho takých duchovných Otcov, a nám mnoho takej radosti. — Ďakujem i vám milí občania, že ste tak vrele vaše haliare poskládali, a tak ste si pomník pre mnohých potomkov vystavili.

Jedon prítomný.

Z ILLAVY.

Velactená Redakcia!

Čo sa týka illavskej organistskej stanice „Slov. Noviny“ v čísle 127. priniesly nepravdivosť s podpisom Illavan. Vieme dobre, že to žiaden Illavan nepísal, i to známe veľmi dobre odkiaľ vietor veje. Aby takéto pletky z kaviarne a istej veci urážanie nepri niesly, prítomným odpovedám Slovenským Novinám tak svedomite, jako záležitosť tá stojí.

Volili sme organistu, to je pravda. Však ale školská stolica prednesúc prosbu pred dostojného pána nášho dekana a farára dr. Chovényiho o láskavé vyprostredkovanie milostivého povolenia od osvieteného pána biskupa, že by obec brez konkursu, — ktorého cestu novín trojkrátové sdelenie veľkými výlohami spojené súc za — organistu, z pomedzi dvoch o stanicu túto sa uchádzajucich sebe jedného zvolit môhla.

Dostojný pán dekan a farár do povahy vezmúc prosbu našu, všemožne usiloval sa povolenie toto výprosiť, čo sa mu i na skutku podarilo, a tak nás aspoň od výdavku najmenej 40 zlatých obnášajúceho zachránil, tým viac, lebo obec bola prinútená o vypomocného organistu sa postarať a jemu čo len jednemesačný plat dať. Tak sme volili medzi Kmoškom, ktorý včul odbavil s výborným prospechom praporendiu, a Hrubiškom učiteľom na tunajšej štátnej škole.

Pán Hrubiško dostal o 3 vóta viac; jakým spôsobom, to on najlepšie vie! — s týmto bol za organistu vyvolení, podakoval sa za dôveru na protí nemu preukázanu; spolu verejne prisľúbil, že katolícky život svoj chce od dneskajšku polepšiť. Na to dôstojný a od nás vrele milovaný pán dekan farár náš pripomenul mu — čo bola jeho prisna povin-

nost jako duchovného, v ktorom je naša dôvera a láska zvláštne [dneskajších časoch — dve volby, prvú, ablegátsku, keď svojim držánim zašpinil tú cirkev, ktorá ho kojila a vychovala, a druhú autonómicku, keď s jedným, jako špunt opilým občanom p. učiteľ hlasoval na toho, na ktorého ten opitý občan, — čo sa snáď len predsa nesrovnáva s učiteľstvom.

Keď ale pán Hrubiško sľubil sa polepšiť, náš pán dekan, jako dobrý past'er podal Hrubiškovi pravicu svoju, a všetky jeho do včulku učinené kroky mu odpustil. Teda neni pravda, a'e lož, že ho naši duchovní zle prijali. I to je ľhárstvo veľiké, že by sa mu bol voľakto palicou v kostole hroze! Bolo nás asi 30 na chórusi, a nikto to nevideľ, len p. Hrubicko.

Ze zařakoval, toho príčina je tá, že mu neskoršie poprechodilo po rozume: čo by on za 400 zl. slúžil, keď včul má 500 zlatých, asnaď chcel si získať martirstvo u liberálov; ale to zařakovanie si mal skôr pomysleť, a nie jeho voličov za bláznov držať a včul za chrbátom sa im smiať. Že by rozhorčenosť voľajaká bola v mestečku, to len ten krátkozraký vidí, ktorý tie isté riadky napísal do Slovenských Novín.

Zato ale novo zvolený organista p. Kmoško všemožne usiluje sa našu lásku sebe získať. Minútu nedeľu krásnu pieseň spieval so školskými dietkami v dvojhlase pod veľkou svätou omšou, tak že nám veru síze padaly, lebo tak ľubežného spevu roky a roky sme nepočuli.

To si však ale vyprosíme, aby „Slov. Noviny“ našich duchovných napádaly, že aj p. kaplána nášho spomenuté novinky napádaju to má byť snáď odmena za to, že svojou namáhavosťou a usilovnosťou šatí dietky každoročne v dobe vianošnej; a že štátnej škole dosáhol aby dietki chodili na processie do chrámu.

Zásľuhy našich duchovných u nás sú mnohé a veľiké. Naši duchovní sú naši praví vodcovia, ktorých my nasledujeme a zviest od nikoho sa nedáme. Ne-trasme ovocní strom, keď ovocie sneho samo padá!

Občan.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krestan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

L. J. Orava: Každý môže do „Kreštan“-a písať; pošlite to sem. — Jos. Mitosinka, *Pobedim*: Nemôžeme to uverejniť. — A. S., *Vistuk*: Dľa Vašej žiadosti sme činili. — *Istebník*: Oddali sme. — J. S., *Lipnica*: V budúcom čísle. — J. Žilinský: Ide list. — *Veľ. Topolčany*: V budúcom čísle. — *Červený kameň*: To isté. — *Čakay*: Srdečne ďakujeme. — Úctive prosíme priateľov a spolupracovateľov „Kreštan“-a, ráčili by nás a našich čitateľov potešili s čím viac dopismi.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondenčnej karte nevytá druhé, lebo to je unavanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštará, aby reklamoval noviny úradne on. To je pevniny učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ozok, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knížná polica.

V životopise sv. Terezie čítame medzi iným toto: V dvanástom roku zomrela sv. Terezii matka, čo bolo pre ňu ťažkou ranou: dosaváď rástla ako kvietok pre Boha. Po smrti matky však upadla do nebezpečenstva, lebo čítala zlé knihy a spisy: z počiatku len zo zvedavosti, neskôr však s radosťou čítala a následkom toho opanovala ju márnivá myseľ a čítala knihy bez dovolania otcovho celé noci a dala sa do spisovania všetkých knih. O nedlho začala sa nádhernejšie šatiť — ako to v dnešnom svete robia naše ženy, a vydávala na darobné veci veľa peňazí. Čím viac oddala sa svetu, tým viac bola chladnejšia v modlitbách a k dobrému žijúc len svetu. Zlými knihami a spismi svedená, oddávala sa zlým náklonnostiam a žiadostiam, hľadala zábavy a oddala sa úplne svetu.

Ale Boh nedal jej zahyúť v márnostach svetských, ale dal vnuknutie bohabojnému otcovi, aby dal zablúdenú dcéru na dobrú výchovu do kláštora. V kláštore poznala, že kde ju zaviedlo čítanie bezbožných kník a spisov a zaumienila si, že bude chrániť a napomínať rodičov kresťanských, aby dávali pozor, čo jejich deti čítajú a varovala každého pred zlými knihami a spisami.

I my z našej strany varujeme svojich krajanov, aby nečítali darobnice, e ktorých žiadneho osohu ani pre zemský, ani pre večný

svet žiadneho uzitku nemajú. Zlá kniha alebo noviny sú hubiteľom celej rodiny, ba i celého národa. Zlá kniha alebo noviny sú mocným nástrojom diabla, ktorými hľadali vieru, mravy a náboženstvo nie len tupiť, ale i úplne vyvrátiť. Veru, keby náboženstvo nebolo dielom Božím, dávno by ho boly zlé knihy a noviny vyhubili.

Duch terajšieho sveta, hlavne ale tlač proti-náboženská za cieľ si vytkla; vyhubiť vieru, dobré mravy. Preto usilujú sa vo knihách poučovať ľudí o samých márnostach, z ktorých čitateľ žiadny osoh nemá, ba rovno sa kazí.

Druhí zas tupia vieru a na posinech ju uvádzajú, aby tým ľahšie priviedli čitateľov svojich o vieru. Sú knihy a noviny, ktoré tupia a hanobia sluhov Božích, viere oddaných menujú sprostými a pritom sami nevedia ich viac, než brechať a nadávať na kňazov. Koľko je takých, čo darebnými spisami a novinami boli zavedení do nevery a nemravnosti. Že koľko zlého narobily zlé knihy a noviny, vidíme to v terajšom svete. Človek rád číta to, čo jeho telu lichotí, poučné a zábavné knihy mu smrdia, ako stré sadlo. Kto cheš ostať verným synom svojej viere, nečítaj knihy a časopisy, ktoré tvoje sv. náboženstvo znevažujú a tupia. Nedovoľ vo svojom dome udomácnily. Zvlášť varuj svoje dietky, aby nedostato sa im do rúk niečo podobného.

Dobré a poučné knihy sú požehnaním, zlé a proti náboženstvu brojáce sú zkazou rodiny, ba i celého národa. „Posol“.

Čítania a Evanjelia na všetky nedele a sviatky i mnohé príležitostné slavnosti celého roku cirkevného, z Vulgaty a podľa Missalu rímskeho preložil a prídavkom rozličných modlitieb, ktoré kňaz pri kázni a pri iných príležitostiach dľa potreby s veriacim ľudom koná, opatril *Andrej Truchlý*, kňaz bisk. b. bystr. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. S odobrením najdôst. Ordinariatu ostrihomského. Cena neviaz. výtisku 1 zl. 20 kr., viaz. v plátne s červeným rezom 1 zl. 80 kr., v koži s červeným rezom 2 zl. 10 kr. a v koži so zlatorezom 2 zl. 30 kr. v chagrine s červeným rezom 2 zl. 30 kr. v chagrine zo zlatorezom 2 zl. 60 kr. Je táto kniha dôstojná vo veľkej 8° 368 strán obsahujúca, je veľkými literami tlačena aby i v tmavých kostoloch sa dalo z nej dobre čítať. Knihu túto by si mal každý kostol, kde sa slovenské služby Božie odbavujú, zadovážiť, lebo je to kniha, odporúčania hodná.

Legendy čili Čítanie o Svätých
a Vyvolených Božích. Časť X. Diel prastarých,
a najnovších, cirkev. vrchnosťami odobrených
prameňov spracoval Andrej Truchlý, kňaz
bisk. b. bystr. farár na Sasi. Nákladom Spolku
sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Číslo 63.
podielových kníh. S odobrením najdôst. Ordina-
riatu ostrihomskeho. Cena viaz. výt. 70 kr.

Mravná Čítanka pre náš ľud. Vy-
dáva Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave.
Sošit X. Nekoľko slov o štátnom Bo-
hovi. Číslo 65. podielových kníh. Cena 10
krajciarov.

**„Návodná kniha k poklone prev.
Sviatosti Oltárnej budapeštianskeho
sústredného oltárneho spolku“** už je
k dostaniu v maďarskej, nemeckej a slovenskej
reči. „Návodná kniha,“ ktorú p. dr. **Ernest
Csajka** poverený ostrihomskej hlavnej diecezi
zhotovil, teší sa veľkému odobieraniu. Pre údv
oltárneho spolku je takrečeno nevyhnutne po-
trebnou. Veľmi obľahčuje jednodobinné modle-
nie sa ku prev. Sviatosti Oltárnej. Viazan.:
10 kr., v skvostnej väzbe 20 kr. K dostaniu
pri predošlom zaslaní peňazí alebo na dobierku,
pod touto adreťou: „A budapesti közp. Oltár-
egyesület vezetősége. Budapest, IV. ker., az
angolkisasszonyok kolostorában.“

Ohľadom vyhnutia prípadných nedorozu-
mení poznamenáme, že straniva *dočasného od-
predaju* len prev. p. dôverníkom diecesanského
Oltárneho spolku môžeme „Návodné knihy“
doposlať.

Prijímajúce knižičky taktiež v maďarskej,
nemeckej a slovenskej reči sú k dostaniu. Tieto
zdarma dávame vstúpiacim údom.

Riaditeľstvo

budapeštianskeho sústr. Oltárneho spolku.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 12.50—12.80 zl. Raž 8.40—8.65 zl. Jačmeň
na krm 4.40—4.50 zl. do páleníc 5.80—5.30 zl. na várku 6.50—8.00.
Oves: 6.20—6.45. Kukurica: 4.80—5.10. Proso: 5.35—5.75. Vo
Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno 08.00—00.00. Ko-
reňové semeno: 06.50—00.00.

3. Strova: Veľká biela flzula 7.50—8.00; tmavá 6.50—0.00
okruhá: 8.00—9.00, tarkavá 6.00—6.40. Šošovica 26.00.30.00. Hrach
8.50—09.50. Čistý 13.50—20.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 23—24. Burgyňa
1.80—2.00. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—
9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 1.20—2.30. Slama. Na po-
stielanie: 1.20—1.40. Žup 17.0—1.80.

6. Siatie: Červená datelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarn
kudník 6.00—6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovedeno bolo: as. 828
hospodárskych volov: 504 dojných kráv. Následovné byly ceny

Výborná pára volov do jánna do 300—340 zl. Dojná kravy: za jeden
kus 060—080 zl. Trh na ovce: Dovedeno bolo 1019 kusov oviec.
Ceny: 12.50—15. zl. za páru, a 14—15 kr. za živý kilo. Sviňský trh
za kilogram 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapľaný: 26—30 zl
Vosk 164—185. Vajca 44—45. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110
mc. Slanina 50.00—51.50, udená 55—00.56 zl.

9. Remeň funtový od 152—185 kl. tery 135—156.

10. Kraviny vrázkované 165—175.

11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

12. Tefaciny najl. viksovky 420—440, stredné 350—365
ažené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepši 150—155
drsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Papier makulatúrový
je k dostaniu u nás; metrický cent
stojí 6 zl. 50 kr.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE

LEN VYDAVATEL'STVO

„KRESTANA“

PRIJIMA.

TLAČIAREN

„SVÁTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne
opatrená, najvkúsnejšími francúzskými písme-
nami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka,
od najjednoduchšej až do najkrásnejšej pri-
jíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňaz-
stva a obecných predstavenstiev na
úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz-
posiela.

RETAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

výbere. Prijmeme i
do dľa jakéhokolvek

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom nšvanie štaciových obrazov, a svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice eoj umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

Veľbným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávaď na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemanom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splácováce.

Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné Odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme veľbných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.